

Fritidshusområden

2015

MI0806

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	5
1.1.3	Statistiska mått	5
1.1.4	Redovisningsgrupper	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2.	Fullständighet	6
B.2	Tillförlitlighet	6
2.1	Tillförlitlighet totalt	6
2.2	Osäkerhetskällor	6
2.2.1	Urval	6
2.2.2	Ramtäckning	6
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	7
2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	7

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid.....	7
3.3	Punktlighet	7
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	8
	Förändringar 2010-2015.....	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	8
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	9
5.3	Dokumentation.....	9
5.4	Tillgång till primärmaterial	9
5.5	Uppl ynningstjänster.....	9

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Markanvändning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, RM/MN
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Karin Hedeklint
Telefon: 010-479 45 14
E-post: mark.vatten.gis@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, RM/MN
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Karin Hedeklint
Telefon: 010-479 45 14
E-post: mark.vatten.gis@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

I den här undersökningen används uppgifter om antal byggnader. De uppgifter som redovisas i statistiken är aggregerade och minsta antal som redovisas per område är 50. Någon justering av sekretesskäl har därför inte behövt göras.

A.8 Gallringsföreskrifter

Ingen direktinsamling av data görs till denna undersökning. Statistiken bygger primärt på register. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för SCBs del.

A.9 EU-reglering

Statistiken är inte EU-reglerad.

A.10 Syfte och historik

Statistiken syftar till att beskriva sammanhängande områden som i till största delen består av fritidshus.

Undersökningen har gjorts vart femte år sedan 2000, som ett komplement till SCBs avgränsning av tätorter och småorter. Definitionen har tagits fram av SCBs arbetsgrupp för markanvändningsstatistik. Från och med 2015 års statistik definieras byggnadstypen *fritidshus* på ett annat sätt än tidigare. Förändringen beror på att Skatteverkets typkod 221 (Småhusenhet, fritidsbo-stad) har tagits bort, vilket har tvingat SCB att hitta en ny definition av begreppet *fritidshus*. Samtidigt har SCB strävat efter en ökad samstämmighet inom myndigheten, genom att definitionen ska stämma överens med annan officiell statistik, framför allt inom produkten Fastighetstaxeringar.

I grunden är definitionen av fritidshusområden samma som tidigare, d.v.s. att fritidshusområdet har minst 50 fritidshus och att avståndet mellan byggnaderna inte överstiger 150 meter. I definitionens detaljer har följande förändringar gjorts:

1. Fritidshusområden tillåts överlappa tätorter.
2. Byggnader med typkod 222 och 320 försvinner, då dessa kräver manuella bedömningar. De har främst utgjorts av stugbyar i turistområden. Det föreligger en osäkerhet om de kan räknas som fritidshus eller kommersiell verksamhet.
3. Ospecificerade byggnader (typkod null) försvinner, eftersom osäkerheten kring dessa byggnader kräver omfattande manuell granskning och justering.

Fritidshus definieras på samma sätt som statistiken över fastighetstaxeringar.

Fritidshus är då byggnader utan folkbokförd befolkning. Tidigare användes framförallt den särskilda typkoden för fritidshusfastighet.

Från och med 2015 års statistik redovisas inte beteckningen (namn) per fritidshusområde. Anledningen är att endast Lantmäteriets ortnamnsmyndighet har laglig rätt att sätta officiella namn på områden. Deras uppfattning av hur ett fritidshusområde ska definieras skiljer sig åt från SCBs definition. SCB ringar in tät bebyggelse med register som källa, medan ortnamnsmyndigheten även tar hänsyn till bland annat historiska värden för att bedöma en Orts utbredning. Det har därför uppstått en skillnad mellan SCBs beteckningar av fritidshusområden och de ortnamn som sätts av Lantmäteriet. I samråd med Lantmäteriet har SCB därför valt att helt ta bort områdenas beteckningar. Istället hänvisas användaren till en numerisk kod som är unik för varje område.

Vid några tillfällen under 1970- och 1980-talet utförde Lantmäteriverket avgränsningar av fritidshusområden. SCB gjorde även en undersökning av fritidshusområden avseende 1995.

A.11 Statistikanvändning

Användningen av statistik och gränser är väldigt bred. Det används i olika typer av planering på regional nivå, samt vid analyser av bebyggelseutvecklingen i Sverige. Exempel på användare är kommuner, regioner och Boverket.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen är en totalundersökning som baseras på registerinformation. Den har genomförts vart femte år sedan 2000. De register som har använts för att ta fram 2015 års fritidshusområden är:

- Lägenhetsregistret 2015-12-31, samkört med befolkningsregister 2015 - 12-31 och byggnadsregistret 2015-12-31,
- Lantmäteriets Fastighetskarta 2016-01-01. Uppgifter om byggnader, vatten och vägar har använts.

Ett fritidshusområde är koncentrerad bebyggelse med minst 50 fritidshus och som mest 150 meter mellan fritidshusen. Fritidshus är småhus utan folkbokförd befolkning, där typkoden är:

- 120 (lantbruksenhet, bebyggd)
- 213 (småhus, byggnadsvärde < 50 000 kronor)
- 220 (småhusenhet, helårsbostad)
- 225 (byggnad på ofri grund/annans mark)

Det praktiska arbetet med att dra gränser runt fritidshusområden genomförs på följande sätt:

1. Byggnadskroppar utan befolkning och med rätt typkod buffras och slås samman i kluster.
2. Där antalet fritidshus är minst 50 bildas fritidshusområden.
3. Gränserna justeras sedan genom fler buffringar och justeringar mot vatten. Områden kan delas i den processen, om det saknas landförbindelse mellan de olika delarna, d.v.s. att vatten delar området.
4. En manuell granskning av alla gränser görs, i syfte att hitta eventuella fel i den automatiska bearbetningen. Någon manuell justering görs inte.

För att undersöka vilka byggnader som saknar folkbokförd befolkning används lägenhetsregistret, där varje lägenhet/bostad har en koppling mot byggnad.

A.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras inte internationellt.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför nästa produktion av fritidshusområden avser SCB att ytterligare utveckla och förfina den automatiserade metoden, som beskrivs i avsnitt A.12. Bland annat görs anpassningar för eventuella nya geodata som kan användas i arbetet.

B Kvalitetsdeklaration

SCB deklarerar kvaliteten i sina undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

B.0 Inledning

Statistiken avser att redovisa fakta om fritidshusområden, avseende deras antal, landareal, byggnader och överlapp mot SCBs tätorter. Föreliggande kvalitetsdeklaration gäller statistiken med referenstidpunkt 2015-12-31.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken avser att belysa följande målstorheter/parametrar:

- Antal fritidshusområden
- Landareal fritidshusområden
- Andel areal som överlappas av SCBs tätorter 2015-12-31
- Antal och andel byggnader per byggnadstyp i fritidshusområden

1.1.1 Objekt och population

Undersökningen avser samtliga bebyggelsekluster som 2015-12-31 uppfyller de krav som ställs i SCBs definition av fritidshusområden. De är 1 173 till antalet.

1.1.2 Variabler

- Antal fritidshusområden
- Landareal
- Andel areal som överlappas av tätort 2015-12-31
- Antal och andel byggnader per byggnadstyp

1.1.3 Statistiska mått

Antal, hektar, andel i procent.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Resultatet redovisas per fritidshusområde, riket, län och kommun.

1.1.5 Referenstider

Statistik över fritidshusområden redovisas från 2000. Redovisningen har skett vart femte år sedan dess.

1.2. Fullständighet

Statistiken anses fullständig inom ramen för gällande definition av fritidshus och fritidshusområden.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten bedöms vara god. Registren som ligger till grund för statistiken är aktuella och väl dokumenterade.

2.2 Osäkerhetskällor

Gränser för fritidshusområden är gjorda med en noggrannhet som uppfyller kraven för kartor i skala 1:10 000.

Lägenhetsregistret har använts för framtagning av data. Det finns bortfall i registret, då alla lägenheter ännu inte har registrerats.

Osäkerhetskällor finns i kopplingen från fastighet till byggnad, och från lägenhet till byggnad. Aktualitet för dessa register och fastighetskartans byggnadspolygoner kan skilja sig åt, vilket kan resultera i bortfall.

I en Excel-fil på www.scb.se/MI0806 redovisas de fritidshusområden som delas av kommungräns. Det avser de områden där minst 1 byggnad ligger i en annan kommun eller ytan i den andra kommunen är minst 1 hektar. Enklaver i annan kommun ingår inte.

2.2.1 Urval

Statistiken bygger på ett totalregister över fritidshusområden, enligt SCBs definition. Uppgifter om byggnader hämtas från ett totalregister. Urval görs därför inte.

2.2.2 Ramtäckning

För att undersöka vilka byggnader som saknar folkbokförd befolkning används lägenhetsregistret, där varje lägenhet/bostad har en koppling mot byggnad. Registret är dock behäftat med visst bortfall, i huvudsak där folkbokförd befolkning saknas. Det finns därför risk för en underskattning av antalet fritidshus.

Kända bortfall har åtgärdats, med komplettering av lägenheter och byggnader som fanns 2015, men som saknats i det relativt nya lägenhetsregistret. Typkod är då härledd till byggnad från fastighetstaxeringsregistret.

2.2.3 Mätning

Underlaget till statistiken är gränser runt SCBs fritidshusområden. De görs av SCB, med hjälp av data från följande register:

- Lägenhetsregistret 2015-12-31, samkört med befolkningsregister 2015 - 12-31 och byggnadsregistret 2015-12-31,
- Lantmäteriets Fastighetskarta 2016-01-01. Uppgifter om byggnader, vatten och vägar har använts.

Vid produktion av statistik har följande koordinatsatta register använts:

- Fritidshusområden 2015,
- Tätorter 2015,
- Byggnadsregistret 2015-12-31, med uppgifter om byggnadstyper,
- Lantmäteriets Fastighetskarta 2016-01-01 med uppgifter om gränser för län och kommuner.

De mätfel som förekommer redovisas i avsnitt 2.2. Osäkerhetskällor.

2.2.4 Svartsbortfall

Statistiken bygger på uppgifter från totalregister. Svartsbortfall saknas därför i denna undersökning.

2.2.5 Bearbetning

Alla bearbetningar görs av SCB. De bygger huvudsakligen på register som har upprättats av Skatteverket och Lantmäteriet, för att sedan bearbetas av SCB till sin slutliga form.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs vid beräkning av statistik.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Sker i anslutning till resultatredovisningen.

B.3 Aktualitet

Statistiken avser referenstidpunkten 2015-12-31. Nästa uppdatering av statistik och gränser för fritidshusområden görs under 2019. Data kommer då ha referenstidpunkt 2018-12-31.

3.1 Frekvens

Fram till 2015 har statistiken uppdaterats och publicerats vart femte år. Under perioden 2015-2020 testas SCB att uppdatera gränser och statistik vart tredje år. Under 2020 görs en utvärdering av den nya uppdateringsfrekvensen.

3.2 Framställningstid

Produktionen av 2015 års tätortsgränser har föregåtts av en metodstudie där även gränser och statistik för tätorter, småorter och arbetsplatsområden omfattades. Nedlagd tid på metodstudien var sammanlagt 7,5 personmånader. Produktionen av 2015 års statistik för fritidshusområden har omfattat cirka 1,5 personmånader.

3.3 Punktlighet

Statistiken för 2015 publicerades vid den planerade tidpunkten, 7 december

2016.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

De register och geodata som utgör underlag för statistiken förbättras och utökas kontinuerligt. Det leder till att statistiken kan skilja sig över åren, både beroende på faktiska skillnader i bebyggelsestruktur och på kvalitetsförbättringar i underlaget.

Förändringar 2010-2015

Vid arbetet med 2015 års statistik är det framförallt två förändringar i SCBs definition av fritidshusområden som påverkar utfallet i statistiken:

- Ny definition av fritidshus,
- fritidshusområden tillåts överlappa SCBs tätorter

Det här påverkar områdenas rumsliga utbredning och därmed även statistiken över dem. Det blir ett brott i tidsserien, eftersom 2010 års statistik är beräknade utifrån en annan definition.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Danmark och Norge gör statistik över områden som till viss del motsvarar SCBs fritidshusområden. Men de definierar fritidshus på andra sätt än Sverige. Jämförelser kan därför inte göras.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Resultatet kan jämföras med statistik över SCBs områdesgränser för tätorter och småorter. Att fritidshusområden kan överlappa SCBs tätorter ger ökade möjlighet till analys och bearbetningar. Med fördel används tätortsdata tillsammans med data över fritidshusområden.

SCB har tagit fram ny statistik över hur mycket fritidshusområden och tätorter överlappar varandra. När den statistiken så småningom bildar en tidsserie kan det utgöra underlag för analyser av hur befolkning och bebyggelsestruktur förändras i orter, där vissa permanentas och andra övergår till att domineras av fritidshus.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten från undersökningarna har tidigare presenterats i Statistiska Meddelanden serie MI 38. Från och med 2015 års statistik publiceras inte längre det statistiska meddelandet. I stället avser SCB att ta fram en sammanfattande rapport, med analys av samtliga områdesavgränsningar. Publicering av den är planerad till 2018, när samtliga delar av statistiken är klara.

Resultatet är inlagt i Statistikdatabasen på SCB, tillgängligt på SCB:s webbplats: www.scb.se. I samband med offentliggörandet av statistiken publiceras en statistiknyhet, även den på SCB:s webbplats.

Resultaten i sammandrag har presenterats i SCB-publikationen Markanvändningen i Sverige.

5.2 Presentation

I statistiknyhet och i kommande sammanfattande rapport finns diagram, tabeller, kartor och beskrivande text.

5.3 Dokumentation

I detta dokument, Beskrivning av statistiken (BaS), beskrivs kvaliteten hos den redovisade statistiken.

Framtagningen av statistiken och statistikregistret beskrivs i Statistikens framtagning (SCBDOK).

Detaljerat innehållet i statistiken beskrivs i SCB:s mikrodataregister (MetaPlus).

Dokumentationerna finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/MI0806.

Ytterligare dokumentation efterfrågas hos producenterna.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Geodata med gränser för fritidshusområden levereras i MapInfo Tab- eller Esri shape-format, via www.scb.se.

5.5 Upplysningstjänster

Ytterligare uppgifter kan erhållas genom producenten. Kontaktperson är Karin Hedeklint, tfn 010 479 45 14, e-post mark.vatten.gis@scb.se.